

HUOM! Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Jäppinen, T. & Komppa, J. 2022. Buustia oppimiseen – kansainväliset osaajat kotimaisten kielten taitajiksi. Suomenopettajat, 1, s. 12–14.

PLEASE NOTE! This is an electronic self-archived version of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Jäppinen, T. & Komppa, J. 2022. Buustia oppimiseen – kansainväliset osaajat kotimaisten kielten taitajiksi. Suomenopettajat, 1, pp. 12–14.

© 2022 Suomenopettajat ry. All rights reserved.

OKM:n Kielibuusti-hankkeen (2021–2024) tavoite on koota ja tuottaa ratkaisuja korkeakoulutettujen kotimaisten kielten oppimiseen. Kohderyhmänä ovat korkeakouluissa opiskelevat ja työelämään siirtyneet maahanmuuttajataustaiset suomen ja ruotsin oppijat. Opettajille on odotettavissa opetustyötä helpottavia ja uudistavia materiaaleja sekä kielipedagogisia malleja.

BUUSTIA oppimiseen

– KANSAINVÄLISET OSAAJAT KOTIMAISTEN KIELTEN TAITAJIKSI

TEKSTI **TUULA JÄPPINEN JA JOHANNA KOMPPA** | KUVAT **JENNI LINTUMÄKI**

Hankkeen aikana rakennettavalla portaalilla on monta käyttäjäryhmää. Kielibuustilaisia kokoontui Vuosaareen lokakuussa 2021 pohtimaan mm. portaalin käyttäjien tarpeita. Johanna Komppa kirjaa muistiin osallistujien ideoita.

SYKSYLLÄ 2021 mediassa käsiteltiin paljon korkeakoulutettujen maahanmuuttajien kotoutumista, vaikeuksia työllistyä koulutustaan vastaaviin tehtäviin ja myös halua lähteä Suomesta (esim. HS 16.8.21, 29.8.21, 3.9.21, 15.11.21, Yle 2.9.21). Samaan aikaan valtioneuvoston Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekarttaan 2035 on kirjattu tavoite kolminkertaistaa uusien ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä vuoteen 2030 mennessä ja nostaa samalla opiskelijoiden Suomeen työllistyminen ja jääminen 75 prosenttiin (Valtioneuvosto 2021). Tavoitteiden ja todellisuuden välillä on ilmeinen ristiriita.

OKM:n Talent Boost -ohjelmaan liittyvä Kielibuusti-hanke (2021–2024) on asetettu ratkaisemaan edellä esitettyä ristiriitaa. Hankkeen tavoitteena on koota ja tuottaa tutkimusperustaisia ratkaisuja korkeakoulutettujen kotimaisten kielten oppimiseen ennen korkeakouluopintoja, opintojen aikana ja opintojen jälkeen työelämässä. Hankkeen kohde-ryhminä ovat korkeakouluissa opiskelevat ja jo työelämään siirtyneet korkeakoulutetut maahanmuuttajataustaiset suomen ja ruotsin oppijat. Painopiste on lisäksi edistyneissä, Eurooppalaisen viitekehysten taitotason B1 saavuttaneissa ja näitä edistyneemmissä oppijoissa. Hankkeen työrunkasena toimii viisi korkeakoulua, mutta kehittämistyö on valtakunnallista ja tulokset tulevat kaikkien sidosryhmien yhteiseen käyttöön.

Korkeakoulutettujen maahanmuuttajien kotimaisten kielten oppimisen ja työllistymisen haasteita on ratkottu toki aiemminkin. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla vuosina 2008–2012 käynnissä olleessa korkeakoulujen KOTI-hankkeessa kehitettiin alakohdallisen suomen kielen opetusta, ja vuosina 2012–2013 One Baltic Sea Region -hankkeessa luotiin suosituksia korkeakouluille kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointiin. Tuolloin tunnistettiin, että kotimaisten kielten opiskelua on mahdollista sisällyttää mielekkäästi 3–4-vuotisiin ammattikorkeakoulututkintoihin, mutta yliopistojen kaksivuotiset englanninkieliset maisteriohjelmat eivät juuri mahdollista kielipintoja. Viime vuosina esimerkiksi usean korkeakoulun yhtei-

KIELIBUUSTI-HANKE VUOSINA 2021–2024

Yhteistyökorkeakoulut:

Helsingin yliopisto ja Aalto-yliopisto sekä Metropolia Ammattikorkeakoulu, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu ja Laurea-ammattikorkeakoulu

www.kielibuusti.fi

set Digijoujou-hanke ja Urareitti-hanke sekä Jyväskylän yliopiston Integra-hanke yhdessä korkeakoulujen SIMHE-toiminnan kanssa ovat tukeneet korkeakoulutettujen kielitaitoa ja työllistymistä.

Mitä tällä kertaa tavoitellaan? Opettajan näkökulmasta on odotetavissa opetustyötä helpottavia ja uudistavia materiaaleja ja kielipedagogisia malleja. Yksi hankkeen kantavista ajatuksista on korostaa kielenoppijan omaa toimijuutta ja opettajan roolia oppimisen tuki-jana. Käytännössä se tarkoittaa esimerkiksi itsenäisesti tai opettajan ohjauksessa käytettä-

Hanketta koordinoivat Helsingin yliopisto ja Aalto-yliopisto. Yliopistolaisista fläppitaulun äärellä Janne Niinivaara, Aija Elg, Johanna Tanner, Salla Kurhila ja Taija Udd.

Suomen opiskelijan, opettajan, korkeakoulun kansainvälisten asioiden koordinaattorin ja työnantajan näkökulmia avattiin kokoontumisessa palvelumuotoilun menetelmin. Työskentelyn tuloksia esittelemässä Sanni Heinzmann.

viä digitaalisia materiaaleja vaikkapa ääntämisen harjoitteluun tai malleja tilanne- ja teema-lähtöiseen opetukseen.

KIELENOPPIMINEN ei tietenkään rajoitu luokkaan ja oppilaitoskontekstiin, ja siksi Kielibuustin tavoitteena on edistää suomen kielen käytön mahdollisuuksia korkeakouluissa oppituntien ulkopuolella sekä työpaikoilla. Ammattikorkeakouluissa, joissa työharjoittelu on kiinteä osa opintoja, kokeillaan ja mallinnetaan kielitietoisien työharjoittelun tukea. Kansainvälisiä työntekijöitä tarvitsevien organisaatioiden näkökulma on muutenkin vahvasti läsnä hankkeen toiminnassa. Pyrkimyksenä on madaltaa kynnystä palkata suomea vielä epätäydellises-

tiken osaava henkilö tarjoamalla tietoa ja jakamalla hyviä käytänteitä.

Kaikkiaan Kielibuusti kokoaa aiempien hankkeiden tuloksia yhteen ja pyrkii levittämään hyviä käytäntöjä koulutusasteiden ja -alojen välillä. Hankkeen loputtua tuloksena on portaali, josta kielen oppija saa välineitä kielitaidon kehittämiseen ja suomen tai ruotsin opettaja oppijan kehittymisen tukemiseen. Korkeakoulutettua maahanmuuttajaa palkkaava työyhteisö saa portaalista apua kielitietoisien työyhteisön kehittämiseen ja toimintamalleja kielenoppimisen tukemiseen arjessa.

Opettajan tärkein tuki on samankaltaista työtä tekevä kollega. Jos sellaisia ei ole omassa työyhteisössä, ja vaikka olisikin, heitä löytyy lisää korkeakoulujen S2- ja R2-opettajien verkostosta. Ensimmäinen askel valtakunnalliseen verkostoitumiseen otettiin Kielibuustin aloitusseminaarissa joulukuussa. Seminaari kokosi virtuaalisesti paikalle yli sata korkeakoulutettujen ja kotimaisten kielten oppimisen ja käytön parissa työskentelevää eri puolilta Suomea, ja osallistujat jakoivat monipuolisesti tietoa aiempien hankkeiden tuloksista ja tuotoksista. Hyvien käytänteiden jakamiselle ja yhteistyölle on ilmeinen tarve. Kielibuusti pyrkii edistämään kansallista yhteistyötä opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa ja tarjoamaan opettajille tilaisuuksia osaamisen kehittämiseen. Hankkeen kotisivuilta löytyy jatkuvasti päivittyvää tietoa toiminnasta ja tuloksista, ja niistä raportoidaan jatkossakin myös Suomenopettajien lukijoille.

LÄHDE

Valtioneuvosto 2021. Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartta 2035. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-666-2>

Kielibuusti pyrkii edistämään kansallista yhteistyötä opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa ja tarjoamaan opettajille tilaisuuksia osaamisen kehittämiseen.